

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

2025-YIL APREL. NAVBATDAN TASHQARI SON

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 441 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 28-fevraldagi 333/5-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ПРИНЦИПЫ ПЕРЕХОДА УЗБЕКИСТАНА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ, СУЩЕСТВУЮЩИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ	12
Набиев Дилмурод Хамидуллаевич	
YaShIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLASH TIRISH TA'SIRIDA MEHNAT BOZORINING TRANSFORMASIYASI	19
Abduraxmanov Kalandar Xo'jaevich	
РОЛЬ ТВОРЧЕСКОГО ТРУДА В ПОВЫШЕНИИ ЕГО ЭФФЕКТИВНОСТИ	26
Гулямов Саидахор Саидахмедович, Икрамов Мурат Акрамович, Очилов Акрам Одилович	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASH MAQSADIDA "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ZARURATI	33
O.X. Hamidov, D.Sh. Yavmutov	
ESG-ИНСТРУМЕНТАРИЙ КАК ФАКТОР УСИЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	38
Татьяна Юрьевна Анопоченко, Сергей Вадимович Ревунов, Роман Вадимович Ревунов	
TRANSITION OF RUSSIAN REGIONS TO A CLOSED-LOOP ECONOMY	49
Nikonov Sergey Mikhailovich, Ochilov Akram Odilovich, Filipenko Alexander Alexandrovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA TUZILISHI	53
Navruz-Zoda Baxtiyor Negmatovich	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ДРАЙВЕР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА И МОДЕРНИЗАЦИИ РАБОЧИХ МЕСТ В УЗБЕКИСТАНЕ	59
Зокирова Нодира Каландаровна	
KREATIV IQTISODIYOT VA UNING INDUSTRIYA TURLARINING NAZARIY MASALALARI	64
Mamayunus Pardaev, Obid Pardaev, Akram Ochilov	
EKOLOGIK OMILLARNI HISOBGA OLGAN HOLDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHDA ERISHISH	73
Saidov Muhammadali Hakimovich, Ochilov Akram Odilovich, Esanbekov Diyorbek Mirzabek o'g'li	
INNOVASION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARI KOOPERASIYASINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	81
Raxmatulla Ergashev	
KARTOSHKKA MOSLANUVCHAN NAVLARI TURLI EKISH MUDDATLARI VA MULCHALASHLARDA HOSILDORLIGI HAMDA IQTISODIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	86
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Toshpulatova Surayyo Tulqin qizi, Ismayilov Alisher Isroilovich	
YASHIL IQTISODIYOT – INNOVATSION RIVOJLANISHNING KALITI	90
Mirzayev Kulmamat Djanakovich, Usmonov Murodjon Dusmurot o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ «ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ» В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	93
Сайёра Насимовна Хамраева	
SABZAVOT (SHIRIN) MAKKAJO'XORI AJRATILGAN MOSLANUVCHAN NAV-DURAGAYLARINI ASOSIY VA TAKRORIY EKINLAR SIFATIDA TURLI MUDDATLARDA YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	97
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Nurillaev Ilhom Xolbek o'g'li, Jabborov Botir Shukurovich	
ZAMONAVIY BOZOR MUNOSABATLARIDA SAVDONI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY JIHATLARI	101
Ivatov Irisbek	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	105
Yadgarov Akram Akbarovich, Abdiyeva Flora Botir qizi	
GREEN ECONOMY: GLOBAL PERSPECTIVE AND UZBEKISTAN'S PATH	110
Dilmurod Mirza-Akhmedovich Rasulev, Dildorakhon Ulugbek kizi Shomuradova	
OLIV TA'LIM XIZMATLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TARG'IB QILISH BO'YICHA XORIJ TAJRIBASI	113
Musayev Bekjon Shukurillayevich	

TURIZM INDUSTRIYASINI BARQAROR STRATEGIK RIVOJLANTIRISHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR TAHLILI	116
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
ЗЕЛЁНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ И ФАКТОРЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	120
Орипов Ильхом Абдуллаевич	
Перспективы развития цифровой трансформации в Республике Узбекистан	128
Мусабеков Джорабек Хакимджанович, Воронин Сергей Александрович	
YASHIL IQTISODIYOT – BARQAROR RIVOJLANISHNING MUHIM OMILI SIFATIDA.....	133
G.Erkayeva	
Barqaror ish o'rinlarini yaratishda yashil iqtisodiyotning o'rni	138
Qo'chqorov G'aybulla Fayzullayevich, Qo'ziyeva Shaxnoza Bozor qizi	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	141
Фазлитдин Бахадирович Аминов	
RESPUBLIKADA EKOLOGIK TOZA MAHSULOT YETISHTIRISH ASOSIDA ELEKTRON SAVDONI RIVOJLANTIRISH.....	145
Q. J. Mirzayev, F. F. Ulug'murodov	
Qoraqalpog'istonda sanoatni restruktizatsiyalash va yashil iqtisodiyotni rivojlantirish: muammolar, istiqbollar va statistik tahlillar	150
Abipova Gulmira Salavatdinovna	
CHORVACHILIK XO'JALIKLARINI RIVOJLANTIRISHDA AGLOMERATSIYANING AHAMIYATI.....	153
Xusainov Oybek Jabborovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINING KOMPANIYA UCHUN AHAMIYATI.....	156
Ergashev Toxir Kurbanovich, Toxirova Nigora Zokirjon qizi	
CHORVACHILIK KLASSTERLARI VA AGLOMERATSION RIVOJLANISH: O'ZARO TA'SIR VA SYNERGIYALAR	161
Xusainov Oybek Jabborovich 161	
HUDUDLARNING INNOVATSIYON SALOHİYATINI VAHOLASH	165
J.A. Ismatullayev, A. Do'lanov	
СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	171
Нафасов Тохиржон, Г. П. Эркаева	
Mamlakatimizda ishsizlikni kamaytirishga qaratilgan islohotlar.....	174
Djurayev Olimjon Narkulovich	
USE OF THE ADVANCED EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES OF FARMING AND HOUSEHOLDS....	178
Ochilova Nargiza Akramovna	
SHAHAR AGLOMERATSIYALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	181
Xidayatova Nigora Shorakibovna	
IQTISODIY O'SISHDA MEHNAT MIGRATSIYASINING AHAMIYATI.....	184
Djurayev Olimjon Narkulovich, Saidakbarov Jamshid Ne'matullo o'g'li	
TURIZMNIDA RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	189
Qosimov Jahongir	
РЫНОК ГОСТИНИЧНЫХ УСЛУГ В ТУРИЗМЕ В УСЛОВИЯХ ДИВЕРСИФИКАЦИИ И ДЕМОКРАТИЗАЦИИ ГОСТИНИЧНОЙ ИНДУСТРИИ.....	192
Ташмаматов Садирдин Нажмиддинович	
O'zbekistonda turizm sohasida faoliyat yuritayotgan kadrlar malakasini oshirishda dual ta'limdan foydalanishni boshqarish.....	196
Ochilov Akram Odilovich, Xamidova Mo'tabarxon Abdumalik qizi	
МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ TASHKILOTLARIDA AUTSORSING XIZMATLARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	201
Nasiba Ergasheva	
KORXONALARDA XODIMLARNI BOSHQARISHNING ASOSIY TAMOYILLARI	207
Djurayev Olimjon Narkulovich, Nurullayeva Vazira O'ktamovna	
ЗЕЛЁНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ПЕРСПЕКТИВЫ И РИСКИ	211
Номазов Бахром Бобомурадович	

ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ESG В ФИНАНСОВУЮ СФЕРУ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	215
Алимова Азиза Шерзатовна	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND DIGITAL TECHNOLOGIES ON MANAGEMENT	219
Ergashev Tokhir Kurbanovich, Tohirova Nigora Zokirjon kizi	
O‘ZBEKISTONNING “YASHIL IQTISODIYOT STRATEGIYASI”NI AMALGA OSHIRISHNING ZARURIYATI VA ISTIQBOLLARI	224
Ergasheva Nazira Muratovna, Soyibov Mirjon Bekjonovich	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УСЛУГ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ, ВЛИЯЮЩИХ НА ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ И КАЧЕСТВА ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ	227
Алимова Муниса Юлчиевна	
РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЕЁ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЗНАЧИМОСТИ.....	232
Расулов Нозимжон Набиджонович	
AGLOMERATSIYA VA IQTISODIY O‘SISH: SABAB–OQIBAT ALOQASI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)	236
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
KORXONALARNING SOLIQ IDORALARIDA HISOBGA OLINISHIDAN HOSIL BO‘LGAN ORTIQCHA TO‘LOVLARINI VOJXONA TO‘LOVLARIDA HISOBGA OLISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	239
Boykabilov Bahodir Mustafaevich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLARGA INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI	242
Egamberdiyeva Salima Rayimovna, Bozorov Yashnarbek Xayrulla o‘g‘li	
ORGANIK QISHLOQ XO‘JALIGIDA “IXTISOSLASHTIRILGAN AGROKOOPERATIV” TASHKIL ETISH ORQALI TA‘MINOT ZANJIRI BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH.....	248
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA‘LIM MUASSASALARINING MOLIYAVIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHI UCHUN ZAMONAVIY HUQUQIY ASOSLARI.....	254
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
TURIZMNING MADANIY-TARIXIY RESURSLARI: ASOSIY TUSHUNCHALAR VA TAMOYILLAR	258
Ruzmanov Dilshod Usmanovich	
BARQAROR TURIZM DESTINATSIYALARINING SIG‘IMINI BAHOLASH METODIKASI.....	262
Ibroximov Nodirbek Xasanovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМЫЕ ИСТОЧНИКИ ЭНЕРГИИ КАК ОСНОВА ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	266
Хусаинов Равшан Рахимович	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ И ПОВЕДЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.....	272
Раимова Муборак Джураевна	
“YASHIL IQTISODIYOT”NING ASOSIY XUSUSIYATLARI	276
Djumayev Asqar Xaydarovich	
RAQAMLI MARKETINGNING ISTE‘MOLCHI XULQ-ATVORIGA TA‘SIRI.....	281
Raimova Muborak Jurayevna, Dilmurodov O‘tkir	
HUDUDNING IJTIMOIY-IQTISODIY SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	287
SH.A. Buriyev	
SAVDO XIZMATLARINING ASOSIY FAOLIYAT KO‘RSATKICHLARI TIZIMINI BAHOLASH.....	291
Muxamedova Aziza Ravshanovna	
YASHIL IQTISODIYOT VA GLOBAL IQLIM O‘ZGARISHI: YASHIL IQTISODIYOTNING IQLIM O‘ZGARISHINI YENGISHDAGI O‘RNI VA GLOBAL HAMKORLIK.....	295
Usmonov Murodjon Xolmurod o‘g‘li, Ulug‘bek Eshmaxmatov	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА.....	299
Абдулов Дамир Рустамович	
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISH ISTIQBOLLARI	305
Yuldashev Shamsiddin Qiyamiddinovich, Boliyeva Baxora Farxodovna	

ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА: КОНЦЕПЦИИ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	308
Туляганова Шахноза Самукджановна	
O‘TA ERTAGI TARVUZNING HIMOYALANGAN JOYLAR UCHUN MOSLANUVCHAN NAV VA DURAGAYLARINI AJRATISH, ULARNI TURLI O‘G‘IT ME‘YORLARIDA HOSILDORLIGI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	311
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Amirov Xamidulla Suyunovich, Umirova Durdona Muqum qizi	
ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПЛОДООВОЩНОЙ ОТРАСЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ	315
Уралов Элшод, Вельм М.В.	
DEVELOPMENT STRATEGY AS A MODEL OF PROGRESS IN HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN.....	320
Abdiev Alimardon	
ОСОБЕННОСТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СЕКТОРА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ И РАЗВИТИЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА.....	322
Мухаммадбобур Салимов	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA TA‘SIR ETUVCHI OMILLAR.....	326
Suyunov Jabbor Mahmudovich	
“SALOHIYAT” TUSHUNCHASINING MAZMUNI VA IQTISODIY-IJTIMOY MOHIYATI.....	331
Zoirov G‘olibjon Toshtemir o‘g‘li	
DAVLAT BOSHQARUVIDA SUN‘IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI	334
Salimov Muhammadbobur Qodir o‘g‘li	
O‘QUV JARAYONLARINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	337
Tilakov Sherzod	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING XALQARO TAMOYILLARI ASOSIDA BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA YASHIL IQTISODIYOTNING AHAMIYATI.....	340
Sattarov Umirzoq, Ro‘ziev Zafar Ikromovich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O‘ZBEKISTONDA SANOAT XOM ASHYOLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH TENDENSIYALARI.....	343
Xazratov Sarvar Ibragimovich	
YURTIMIZDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KADRLAR TAYYORLASHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	348
G‘aniyev Shaxzod Shuhrat o‘g‘li, O‘rinov Diyorbek Xolmo‘min o‘g‘li	
QASHQADARYO VILOYATI O‘QUV MARKAZLARI VA KURSLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	353
Tilakov Sherzod Akbarovich	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT ISHLAB CHIQRISH VA SOTISH SIFATI HAMDA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARNI BOSHQARISH YO‘NALISHLARI.....	357
Ochilov Akram Odilovich, Ziyodullayeva Marjona Alisher qizi	
OMMAVIY TADBIRLAR YORDAMIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH: O‘ZBEKISTON VA XALQARO TAJRIBA.....	360
Ibragimov Sardorbek Xusanovich	
Анализ цифровой трансформации и её влияния на привлечение инвестиций в регионы Узбекистана.....	365
Рахмонова Дурдона Хасан кизи	
Korxonada moliyaviy salohiyatini baholashning statistik tahlili.....	370
M.O. Musurmonova	
DIRECTIONS FOR IMPROVING THE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM OF THE BANKING SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	377
Kadirov Lutfulla Khalimovich	
PROBLEMS OF EMPLOYMENT IN THE LABOR MARKET OF UZBEKISTAN AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR THEIR SOLUTION	381
Sharopov Temirmalik Rustam o‘g‘li	

“YASHIL” IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ORQALI QASHQADARYO VILOYATI SANOAT KOMPLEKSINI TAKOMILLASHTIRISH	385
U.Shukurov	
Foreign experiences in attracting investments in service industries	390
Hazratkulov Shahboz Boboqul oqli	
YASHIL IQTISODIYOTDA TA'LIMNING ROLI	394
Babayeva Lola Ibragimovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI UCHUN DAVLAT TOMONIDAN YARATILAYOTGAN IMKONIYATLAR.....	398
Xudoyorov Azizbek Avaz o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI YAXSHILASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	404
Safarov Sh. S.	
IJTIMOIIY MENEJMENTDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	408
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, Davronova Farangiz	
«Государственный финансовый контроль: Казначейский контроль в бюджетном процессе и перспективы его развития».....	415
Файзуллаева Зилола Равшановна, Д.Х. Пулатов	
YANGI O'ZBEKISTONDA YASHIL RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISHNING ASOSIY JIHATLARI.....	421
Urozoza Shaxlo Hasan qizi, Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MASALALARI: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	427
Safarov Shoxrux Sattor o'g'li	
PROSPECTS FOR IMPROVING THE EFFICIENCY OF HUMAN RESOURCES IN UZBEKISTAN	431
Alimardonova Gulfizoda Alimardon kizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KAPITAL QO'YILMALAR HISOBINI TO'G'RI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI	434
Egamberdiyeva Salima Rayimovna	

UDK: 635.21:631.544:631.55

O'TA ERTAGI TARVUZNING HIMOYALANGAN JOYLAR UCHUN MOSLANUVCHAN NAV VA DURAGAYLARINI AJRATISH, ULARNI TURLI O'G'IT ME'YORLARIDA HOSILDORLIGI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI

Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich
q.x.f.d., professor

Amirov Xamidulla Suyunovich
q.x.f.d., dotsent

Umirova Durdona Muqum qizi
doktorant, Qarshi davlat universiteti

Annotatsiya: Maqolada plyonka bilan vaqtinchalik himoyalangan joylarda o'ta ertagi tarvuz 11 ta nav va duragaylarini har tomonlama baholash natijalari keltirilgan. Ajratilgan moslanuvchan nav va duragaylar vaqtinchalik himoyalangan erlarda gektariga 10 tonna go'ng+N125-150P100-125K60-75 kilogramm yoki har uyaga 1,0 kg go'ng+N13-15,8P10,5-12,6K6,6-8,0 gramm hisobida birgalikda solinganda har gektardan eng yuqori sifatli eksportbop tovar hosildorlik (25,0-28,8 t/ga), sof daromad (8.050-11.080 ming so'm) hamda rentabellik darajasi (47,8-62,5 %) qayd etilgan.

Kalit so'zlar: o'ta ertagi tarvuz, nav, duragaylari, ko'chatlar, plyonkali himoyalangan joy, o'g'it me'yorlari, hosildorlik, samaradorlik.

Abstract: The article presents the results of a comprehensive assessment of 11 hybrid varieties of super-early watermelon under temporary shelters under a film. It was revealed that the combined application of organomineral fertilizers at the rate of 10 t/ha of manure + N125-150P100-125K60-75 kilograms or 1.0 kg of manure N13-15,8P10,5-12,6K6,6-8,0 grams per each nest (hole) under temporary shelters under a film contributed to obtaining the highest commercial yield (25.0-28.8 t/ha) aimed at export, net income per hectare (8.050-11.080 thousand soums), the level of profitability (47.8-62.5%).

Key words: very early harvest, varieties, hybrids, seedlings, covering the soil with film, fertilizer rates, yield, economic efficiency.

Аннотация: В статье изложены результаты всесторонней оценки 11 сортов-гибридов сверхраннего арбуза в условиях временных укрытий под плёнкой. Выявлено, что совместное внесение органоминеральных удобрений в норме 10 т/га навоза+N125-150P100-125K60-75 килограмм или 1,0 кг навоза N13-15,8P10,5-12,6K6,6-8,0 грамм на каждое гнездо (лунку) в условиях временных укрытий под плёнкой способствовали получению наибольшей товарный урожайности (25,0-28,8 т/га) направленных на экспорт, чистый доход с гектара (8.050-11.080 тыс. сум), уровень рентабельности (47,8-62,5 %).

Ключевые слова: сверхранний урожай, сорта, гибриды, рассада, укрытие грунта плёнкой, нормы удобрений, урожайность, экономическая эффективность.

KIRISH

Respublikamizda har yili 60 ming gektardan ziyod maydonga poliz ekinlari ekiladi, ularning 60–65 foizini tarvuz tashkil etadi. Tarvuz xalqimizning asosiy oziq-ovqat mahsulotlaridan biri hisoblanadi. Uning mevasi eti va shirasidan yallig'lanishga qarshi, o't suyuqligini haydashda, ateroskleroz, moddalar almashinuvi buzilishi, jigar, yurak-qon tomir tizimi kasalliklari hamda kamqonlikni davolashda foydalaniladi. Tarvuz inson organizmini zaharli moddalar va shlaklardan tozalaydi, xolesterin ajralib chiqishini rag'batlantiradi. Meva tarkibida A, C, E va B guruhi vitaminlari, magniy, kalsiy, fosfor, temir, natriy kabi foydali elementlar hamda 5–13 % gacha qand

mavjud. Shuningdek, tarkibidagi likopin moddasining mavjudligi turli nurlanishlarga, xususan, ultrabinafsha nurlariga qarshi kurashishda organizmga yordam beradi [2, 5, 6, 7].

O'zbekiston Respublikasi Davlat reyestrda tarvuzning 53 ta navi ro'yxatga olingan bo'lib, ularning 16 tasi mahalliy, qolganlari esa xorijiy nav va duragaylardir. Aksariyati kechpishar va o'rtapishar bo'lib, tez pishar navlardan Mramorniy-2 159, Dehqon, Fermer, O'zbekskiy 452 navlari mavjud [4, 8].

Ertagi va uzluksiz tarvuz hosilini yetishtirishda ma'lum tuproq-iqlim sharoitlariga moslashgan, tez pishar, stress omillarga chidamli, jadal hosil shakllantiruvchi, yuqori sifatli, tashiluvchan va saqlanuvchan nav va duragaylarni tanlash muhim ahamiyat kasb etadi. Bunda tuproqni mulchalash, ekinni ko'chat orqali yetishtirish, vaqtincha plyonka ostida o'stirish, himoyalangan issiqxonalaridan foydalanish kabi agrotexnik tadbirlarni ishlab chiqish muhim sanaladi.

Qashqadaryo viloyati ertagi tarvuz yetishtirish uchun qulay tabiiy-iqlimiy sharoitlarga ega bo'lib, ushbu hududda maxsus ixtisoslashgan klaster va fermer xo'jaliklari tashkil etilgan va ular yetarli tajribaga ega. Mazkur sharoitda ertagi tarvuz yetishtirish hajmini kengaytirish va hosildorligini oshirish uchun moslanuvchan, jadal shakllanuvchi, noqulay iqlim sharoitlari, kasallik va zararkunandalarga chidamli geterozisli duragaylarni ajratish, ularni o'stirishning maxsus usullari hamda agrotexnologiyasini ishlab chiqish bo'yicha ilmiy-amaliy izlanishlar olib borish muhim ahamiyatga ega.

Yuqoridagilarni inobatga olib, biz 2022-2024 yillar davomida Qashqadaryo viloyati Ko'kdala tumani "Soybo'yi" MFY Yaxshiev Asadulla tomorqa er xo'jaligi shartli sug'oriladigan och tusli bo'z tuproqlari sharoitida dala tajribasi o'tkazdik.

Material va uslublar. Tadqiqotning maqsadi – o'ta ertagi tarvuz 11 ta nav-duragaylar to'plamini vaqtinchalik himoyalangan joylarda hosildorligi va iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari bo'yicha baholab, muayyan sharoitga moslanuvchan istiqbolilarini ajratish va ajratilgan moslanuvchan Dolby F₁, Montana F₁ va Talisman F₁ duragaylarini har uyaga turli o'g'it me'yori solinganda umumiy va tovar hosildorligi va iqtisodiy samaradorligini aniqlashdan iborat. Buning uchun o'ta ertagi tarvuz moslanuvchan duragaylari 4 ta o'g'itlash me'yori, ya'ni 1-variant bir gektarga 10 t hisobidan har uyaga 1,0 kg chirigan go'ng; 2-variant har uyaga 1,0 kg go'ng + N₁₀₀P₈₀K₅₀ kg/ga hisobidan N_{10,5}P_{8,4}K_{5,3}, ya'ni ammoniy selitrasi-31 g, ammofos-17,5 g, kaliy xlorid-8,8 gramm; 3-variant har uyaga 1,0 kg go'ng + N₁₂₅P₁₀₀K₆₀ kg/ga hisobidan N₁₃P_{10,5}K_{6,6}, ya'ni ammoniy selitrasi-38 g, ammofos-20 g, kaliy xlorid-10 gramm; 4-variant har uyaga 1,0 kg go'ng + N₁₅₀P₁₂₀K₇₅ kg/ga hisobidan N_{15,8}P_{12,6}K_{8,0}, ya'ni ammoniy selitrasi-45 g, ammofos-24 g, kaliy xlorid-12 gramm solinib, taqqoslab o'rganildi.

Shunda nazorat variantida (N₁₅₀P₁₂₀K₇₅ kg/ga) har uyaga N₄₅P₂₄K₁₂ gramm o'g'itlar bo'lib, bir gektarda (280+70):2x60 sm sxemada, bir tup oziqlanish maydoni 1,05 m² bo'lsa, bir gektarda (1000m²:1,05 m²) 9520 tup bo'ldi. 3 va 4-variantlarda ushbu me'yor 25 va 50% ga kamaytirildi. O'g'itlar ko'chatlar dalada ekish oldi uyalariga solindi, tuproqqa aralashtirilib, sug'orildi va ko'chat o'tkazildi. Har bir delyanka maydoni 35 m². Takrorlar soni 3 ta bo'ldi.

Tajriba uchastkasida barcha agrotexnik tadbirlar, kuzatish, o'lchash, hisoblash va tahlillar umumqabul qilingan uslublar, me'yoriy-huquqiy hujjatlar va tavsiyalar asosida olib borildi [1,3,7,8].

TADQIQOT NATIJALARI VA ULARNING MUHOKAMASI

Qashqadaryo viloyatining shartli sug'oriladigan och tusli bo'z tuproqlari sharoitida o'ta ertagi tarvuz nav va duragaylarini plyonka ostida yetishtirishning iqtisodiy samaradorligini hisoblashda quyidagi ko'rsatkichlarga e'tibor qaratildi: hosildorlik, bir gektarga qilingan umumiy xarajatlar summasi, bir sentner hosil tannarxi, tovar hosilining sotuv bahosi, bir gektardan olingan umumiy qiymat, sof daromad miqdori hamda rentabellik darajasi.

Viloyatning polizchilikka ixtisoslashgan fermer xo'jaliklarida 2022–2024-yillar davomida poliz hosilini yetishtirish va yig'ib olish uchun bir gektar maydonga to'g'ri kelgan xarajatlar 15,4–15,6 million so'mni tashkil etdi. Shu yillarda bir gektardan olingan hosildorlik 14,0–16,0 tonna, bir sentner tarvuz tovar mevasining sotuv bahosi esa 80 000–100 000 so'm oralig'ida bo'ldi.

Tajriba ishlarimizda tarvuz navlarini yetishtirish bo'yicha bir gektar maydonga qilingan jami xarajatlar hisobga olindi. Bunda qo'shimcha xarajatlar quyidagicha baholandi:

- har 10 sentner qo'shimcha hosilni yig'ib olish uchun – 100 000 so'm,
- 10 tonna go'ng – 1 000 000 so'm,
- 100 kg ammiakli selitra (NH₄NO₃) – 200 000 so'm,
- 100 kg ammofos – 600 000 so'm,
- 100 kg kaliy xlorid – 100 000 so'm,
- mahsulotning sotuv narxi – 1 000 so'm/kg deb hisoblandi.

Hisob-kitob natijalariga ko'ra, tajriba davomida nav va duragaylarga qarab bir gektarga to'g'ri kelgan jami xarajatlar summasi 15,8 million so'mdan 16,69 million so'mgacha o'zgarib bordi.

Eng arzon tannarxli navlar bir sentneri uchun 62 744–73 777 soʻmni tashkil etdi. Eng yuqori sof daromad esa 5,769 million soʻmdan 9,910 million soʻmgacha, rentabellik darajasi esa 35,5–59,7 % oralgʻida Montana F₁, Talisman F₁, Dolby F₁, Krimstar F₁, Super Crimson F₁ duragaylari hamda Hollar-Crimson Sweet navi ekilganda qayd etildi.

Eng past iqtisodiy samaradorlik – yaʼni 14,6–25,4 % darajadagi rentabellik esa Dehqon va Fermer navlari ekilganda kuzatildi.

Qashqadaryo viloyatining ilgʻor fermer xoʻjaliklari maʼlumotlariga koʻra, 2022–2024-yillarda oʻta ertagi tarvuzni vaqtinchalik himoyalangan joylarda yetishtirish uchun har gektarga 15,6–15,8 million soʻm sarflanmoqda va 20–22 tonna atrofida hosil olinmoqda.

Tahlillarga koʻra, bir gektarga qilingan xarajatlar tajriba variantlari, yaʼni oʻgʻitlar meʼyori va turiga, qoʻshimcha hosilni yigʻishga ketgan xarajatlarni hisobga olib, 15.380 ming soʻmdan 17.720 ming soʻmgacha oʻzgardi.

1-jadval. Oʻta ertagi tarvuzning moslanuvchan duragaylari turli oʻgʻitlar sharoitida oʻstirilganda hosildorligi va iqtisodiy samaradorligi (2023–2025-yillar).

№	Har uyaga oʻgʻitlar meʼyori, kg/g	Bir gektarga jami xarajalar, ming soʻm	Hosildorlik, t/ga	1-hosil, soʻm hisobida		Bir gektardan olingan, ming soʻm		Rentabellik darajasi, %
				tannarhi	soʻtish bahosi	hosil qiymati	sof daromad	
Dolby F₁ duragayida (st)								
1.	1,0 kg goʻng	15,380	19,2	80,104	100,000	19,200	3,820	24,8
2.	1,0 kg goʻng + N _{10,5} P _{8,4} K _{5,3}	16,200	21,7	74,654	100,000	21,700	5,500	34,0
3.	1,0 kg goʻng + N ₁₃ P _{10,5} K _{6,6}	16,850	24,9	67,671	100,000	24,900	8,050	47,8
4.	1,0 kg goʻng + N _{15,8} P _{12,6} K _{8,0}	17,420	25,8	67,519	100,000	25,800	8,380	48,1
Montana F₁ duragayida								
5.	1,0 kg goʻng	15,560	20,8	74,808	100,000	20,800	5,240	33,7
6.	1,0 kg goʻng + N _{10,5} P _{8,4} K _{5,3}	16,470	24,4	67,500	100,000	24,400	7,930	48,3
7.	1,0 kg goʻng + N ₁₃ P _{10,5} K _{6,6}	17,120	27,6	62,029	100,000	27,600	10,480	61,2
8.	1,0 kg goʻng + N _{15,8} P _{12,6} K _{8,0}	17,720	28,8	61,528	100,000	28,800	11,080	62,5
Talisman F₁ duragayida								
9.	1,0 kg goʻng	15,610	21,3	73,286	100,000	21,300	5,690	36,5
10.	1,0 kg goʻng + N _{10,5} P _{8,4} K _{5,3}	16,430	24,0	68,458	100,000	24,000	7,570	46,1
11.	1,0 kg goʻng + N ₁₃ P _{10,5} K _{6,6}	17,090	26,7	64,007	100,000	26,700	9,610	56,2
12.	1,0 kg goʻng + N _{15,8} P _{12,6} K _{8,0}	17,680	28,4	62,254	100,000	28,400	10,720	60,6

Bir sentner hosil tannarxi 61.528-80.104 soʻmni, bir gektardan olingan sof daromad tajriba variantlari va duragaylar boʻyicha 19.200-28.800 ming soʻmni, rentabellik darajasi 24,8-62,5 % ni tashkil etdi (1-jadval).

Oʻta ertagi tarvuz moslanuvchan Dolby F₁, Montana F₁ va Talisman F₁ duragaylari turli oʻgʻitlar sharoitida oʻstirilganda eng arzon tannarxli hosil (67.671-61.528 soʻm), eng koʻp sof daromad (8.050-11.080 ming soʻm) hamda rentabellik darajasi (47,8-62,5 %) oʻgʻitlar gektariga 10 tonna goʻng + N₁₂₅₋₁₅₀P₁₀₀₋₁₂₀K₆₂₋₇₅ kilogramm meʼyorda yoki har uyaga 1,0 kg goʻng + N_{13-15,8}P_{10,5-12,6}K_{6,6-8,0} gramm hisobida birgalikda berilganda olindi.

Xulosa

Oʻta ertagi tarvuz nav va duragaylarini toʻgʻri tanlash, oʻgʻit meʼyorlarini, ularning berish muddatlari va usullarini ilmiy asosda belgilash orqali sohaga yuqori iqtisodiy samaradorlik keltirish imkoniyati yaratiladi. Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, ushbu yondashuv asosida har bir gektardan 25,0–28,0 tonna eksportbop hosil, 8 050–11 080 ming soʻm sof daromad hamda 47,8–62,5 % rentabellik darajasiga erishish mumkin boʻldi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Azimov B.J., Azimov B.B. *Sabzavotchilik, polizchilik va kartoshkachilikda tajribalar o'tkazish metodikasi*. – T.: "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi", 2002 (2006). – B. 181–185.
2. Lebedeva A.A. *Arbuz*. Moskva, 2001. – S. 32.
3. Belik V.F. *Metodika opytnogo dela v ovoshevodstve i baxchevodstve*. Moskva, 1992. – S. 320.
4. *O'zbekiston Respublikasi hududida ekish uchun tavsiya etilgan qishloq xo'jalik ekinlari davlat reestri*. Toshkent, 2025. – B. 98.
5. Xalimova M.U. *Qovun va tarvuz yetishtirish*. Toshkent, 2021. – B. 87.
6. Ostonaqulov T.E., Zuev V.I., Qodirxo'jaev O.Q. *Mevachilik va sabzavotchilik (Sabzavotchilik)*. Toshkent: Navro'z, 2019. – B. 552.
7. Ostonaqulov T.E., Buriev X.Ch., Amirov X.S. *Polizchilik*. Darslik. Toshkent, 2023. – B. 252.
8. *Qishloq xo'jalik ekinlarini parvarishlash va mahsulot yetishtirish bo'yicha namunaviy texnologik kartalar (2022–2026 yillar uchun)*. 3-qism. Toshkent, 2022. – B. 193.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. aprel. № 3. navbatdan tashqari son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>